

ГЕОГРАФИЯДАН РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ОЛИМПИАДА ЖАУАПТАРЫ
9 СЫНЫП
ПРАКТИКАЛЫҚ ТУР

Тапсырма 1. "Моноқала"

1. Банктен қала сыртындағы демалыс аймағына дейінгі ең қысқа қашықтықты анықтаңыз. **4200±200 м (0.5 қателікпен 200-500 м)**
2. 1-тапсырманы шешу кезінде алынған есептеулерді қолдана отырып, Қоңыраттан Z қаласының маңындағы теміржол көпіріне дейінгі қашықтықты анықтаңыз. **14500м 3000м (осы диапазондағы кез келген жауап, үлкенірек ауытқуы 0 б.)**
3. Картада X белгіленген нысан қалай аталады? **Карьер**
4. 1 және 2 карталарын қолдана отырып, Y нысанының мақсатын атаңыз. **ТЖ станциясы**
5. Ауылда ең көп мөлшерде қандай минералдар өндіріледі? **Мыс**
6. Қазір Қоңырат қаласы Z қаласы қалай аталады? **Балхаш**
7. Z қаласында орналасқан зауыттың атауын анықтаңыз. **Балқаш тау-кен металлургиялық комбинаты/Балхаштүстімет/Балқаш түсті металл өңдеу зауыты**
8. Z қаласындағы зауытқа тиесілі компания қалай аталады? **Казакмыс**

Бағалау критерийлері: 1-6 сұрақтардың әрбір дұрыс жауабына 1 ұпай. 7 және 8 сұрақтарға дұрыс жауап үшін әрқайсысына 2 ұпайдан. **Барлығы 10 ұпай!**

Тапсырма 2. Әлем елдерінің тулары

1. Науру
2. Ботсвана
3. Гондурас
4. Либерия
5. Хорватия
6. Германия
7. Таиланд
8. Сейшел аралдары
9. Ирландия
10. Лаос

Бағалау критерийлері: әрбір дұрыс жауап үшін – 1 ұпайдан. **Барлығы: 10 ұпай.**

Тапсырма 3. "Қазақстан Геологиясы".

- 1 Шығыс Еуропа платформасы – ежелгі/Архей/Кембрийге дейінгі платформа
2. Орал/Мұғалжар – герцин қатпарлары
3. Торғай ойысы – эпигерциндік тақта
4. Батыс Сібір тақтасы – эпигерцин тақтасы
5. Қазақстан қатпарлы жүйесі – Каледон қатпарлылығы
6. Алтай/Ертіс қатпарлы жүйесі (екеуін де алыңыз) – Герцин қатпарлы жүйесі
7. Жоңғар-Балқаш жүйесі – герцин қатпарлылығы

8. Тұран плитасы – эпигерцин тақтасы
9. Үстірт – эпигерцин тақтасы
10. Маңғыстау – мезозой қатпары

Бағалау критерийлері: геологиялық провинцияның әрбір дұрыс көрсетілген атауы үшін – 0,5 ұпайдан. Әрбір дұрыс көрсетілген қатпарлы дәуір немесе платформа түрі үшін – 0,5 ұпайдан. **Барлығы – 10 ұпай.**

Тапсырма 4. Қазақстандағы ерекше қорғалатын аумақты анықтаңыз. Қосымша сұрақтарға жауап беріңіз.

Қосымша сұрақтар:

- 1) Қазақстанның қай облысының аумағында орналасқан?
- 2) Объектінің шегінде орналасқан ерекше қорғалатын табиғи аумақтың (ӨТҚА) жағдайы қандай?
- 3) Бұл нысан кіретін ЮНЕСКО-ның Бүкіләлемдік мұра нысаны қалай аталады?
- 4) Объект қандай табиғи белдеуде орналасқан?
- 5) Бұл нысан қандай тектоникалық құрылымда орналасқан?
- 6) Осы ерекше қорғалатын табиғи аумақтың аумағында қандай топырақтар бар?

Наурызым қорығы.

1) Қостанай облысы

2) қорық

3) " Сарыарқа — Солтүстік Қазақстанның далалары мен көлдері " (Сарыарқа)

4) дала

5) Торғай қолатында (Торғай қолаты)

6) каштан топырақ

Бағалау критерийлері: Ерекше қорғалатын аумақтың дұрыс атауына 1 ұпай. 1-5 сұрақтарға әрбір дұрыс жауап үшін – 1 ұпай. 6 сұраққа дұрыс жауап үшін 2 ұпай. **Барлығы 8 ұпай!**

Тапсырма 5. Сіздерге әлемнің 6 аймағынан 6 халыққа сипаттама беріледі. Сіз осы халықтар сөйлейтін тіл үшін ең жақын немесе нақты тіл семьясын анықтауыңыз керек.

Сізге тілдің өзі емес, тіл семьясының аты қажет екенін ескеріңіз. Кестеде тіл семьясымен немесе халықтармен байланысты суреттер берілген.

Сипаттама	Сурет	Халықтың атауы	Тіл семьясы
<p>1. Халықтың шығу тегі әлі анық емес, бірақ олар Шығыс Азияның үлкен архипелагының алғашқы қоныстанушылары болып саналады, қазір тек солтүстік аралда тұрады. Антропологиялық көрсеткіштері бойынша олар Қиыр Шығыс пен Тынық мұхитының барлық популяцияларынан өте ерекшеленеді, олардың ата-бабалары Дземон дәуіріндегі адамдарға жақын. Бүгінде олардың тілі жойылудың аз-ақ алдында және оқшау күйінде қалып отыр.</p>		<p>Айндар</p>	<p>Айн семьясы/ оқшау тілдер</p>
<p>2. Аппалачтар халықтың отаны болып саналады. Олар «бес өркениетті тайпалар» тобына кірді: олар еуропалықтармен өте ұзақ соғысты, бірақ нәтижесінде олар христиан дінін қабылдады, мәдениетті қабылдады және егіншілік пен қолөнерде озық болды. Олардың басқа адамдармен отбасылық байланыстары бар, қауырсындармен,</p>		<p>Чероки</p>	<p>Ирокез семьясы</p>

<p>жапырақтармен және жүнмен толықтырылған өте танымал шаштары бар. Олардың тілдік семьясы туысқан халықтың атымен аталған.</p>			
<p>3. Бұл тіл өз тіл семьясында полинезиялық тілдердің ішіндегі ең оңтүстік тіл болып табылады. Өз мемлекетінің негізгі аумағын құрайтын екі үлкен аралға таралған. Аралдағылардың ана тілінде сөйлейтіндері өте жауынгер және тәуелсіз, Абель Тасман және Джеймс Кукпен кездескен, сонымен қатар Хака биімен және каннибализмге көзқарасымен танымал.</p>		<p>Маори</p>	<p>Австронезия тілі</p>
<p>4. Бұл халықтың тілі өз тіл семьясының ең үлкен тілі ретінде анықталады. Этносаралық қатынас тілі (4 елде ресми мәртебеге ие) Шығыс және Орталық Африка аумағында таралған. Халықтың өзін-өзі атауы олардың жағалауда өмір сүруге бейімділігі туралы айтады. Жергілікті дәстүрдің субстраты Мунгудың жоғарғы Құдайы мен рухтарға деген сеніммен байланысты.</p>		<p>Суахили</p>	<p>Банту тілдері</p>

<p>5. Бүгінгі таңда бұл тілде сөйлеушілердің жалпы саны 4 миллионнан асады, бұл тіл әдеби дәстүрдегі ең ұзақ тілдердің бірі болып саналады. Негізгі халықтың субэтникалық топтарына байланысты көптеген диалектілерге ие. Бүгінде бұл халық екі субэтноспен саяси және аумақтық дау-дамайларды бастан кешіруде.</p>		<p>Грузиндер</p>	<p>Картвель семьясы</p>
<p>6. Бұл тіл аралда жиі кездеседі және 16 миллион адам сөйлейді. Бір-бірімен тығыз байланысты тіл - дивехи, ол архипелагтың су астында қалған тұрғындары арасында таралған. Халықтың аты «Арыстан», ал арал «Арыстан» деп аталады. Халықтың көпшілігі – буддизмді, азшылығы – христиандықты ұстанады.</p>		<p>Сингалдар</p>	<p>Дравид тілдері</p>

Бағалау критерийлері: әрбір дұрыс жауап үшін – 1 ұпайдан. **Барлығы: 12 ұпай.**

БАРЛЫҒЫ 50 ҰПАЙ!

**ОТВЕТЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ ОЛИМПИАДЫ ПО ГЕОГРАФИИ
9 КЛАСС
ПРАКТИЧЕСКИЙ ТУР**

Задание 1. “Моногород”

1. Определите кратчайшее расстояние по дорогам от банка до зоны отдыха за городом. **4200±200 м (0.5 при погрешности 200-500м)**
2. Используя вычисления, полученные при решении задания 1, определите расстояние по железной дороге от Коньрата до железнодорожного моста около города Z. **14500м±3000м (любой ответ в этом диапазоне, при большем отклонении 0 б.)**
3. Как называется объект, отмеченный X на карте? **Карьер**
4. Используя карты 1 и 2, назовите назначение объекта Y. **ЖД станция**
5. Какое полезное ископаемое в наибольшем количестве добывается в посёлке? **Медь**
6. Как называется город Z, пригородом которого сейчас является Коньрат? **Балхаш**
7. Определите название завода, находящегося в городе Z. **Балхашский горно-металлургический комбинат/Балхашцветмет/Балхашский завод обработки цветных металлов**
8. Как называется компания, которой принадлежит завод в городе Z? **Казахмыс**

Критерии оценки: за каждый правильный ответ на вопросы 1-6 по 1 баллу. За правильный ответ на 7 и 8 вопросы по 2 балла. **Итого 10 баллов!**

Задание 2. Флаги мира

1. Науру
2. Ботсвана
3. Гондурас
4. Либерия
5. Хорватия
6. Германия
7. Таиланд
8. Сейшельские острова
9. Ирландия
10. Лаос

Критерии оценки: за каждый правильный ответ – по 1 баллу. **Итого: 10 баллов.**

Задание 3. “Геология Казахстана”.

- 1 – Восточно-Европейская платформа – древняя/ Архейская/Докембрийская платформа/плита
2. Урал/Мугалджары – герцинская складчатость
3. Тургайский прогиб - эпигерцинская плита
4. Западно-Сибирская плита – эпигерцинская плита
5. Казахстанская складчатая система – каледонская складчатость

6. Алтай/Иртышская складчатая система (принимать оба) – герцинская складчатость
7. Джунгаро-Балхашская система – герцинская складчатость
8. Туранская плита - эпигерцинская плита
9. Устюрт - эпигерцинская плита
10. Мангыстау – мезозойская складчатость

Критерии оценки: за каждое правильно указанное название геологической провинции – по 0.5 баллов. За каждую правильно указанную эпоху складчатости или вид платформы – по 0.5 баллов. **Итого – 10 баллов.**

Задание 4. Определите по изображению особо охраняемую территорию в Казахстане. Ответьте на дополнительные вопросы.

Дополнительные вопросы:

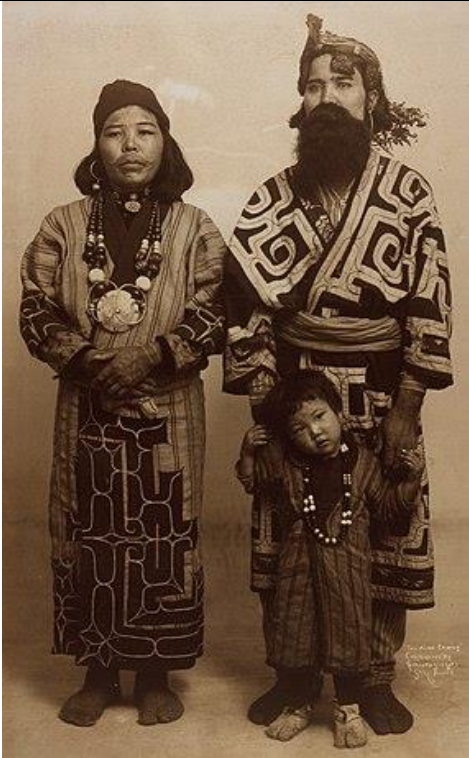

- 1) На территории какого региона Казахстана он находится?
- 2) Какой статус имеет особо охраняемая природная территория (ООПТ), в пределах которой расположен объект?
- 3) Назовите памятник всемирного наследия ЮНЕСКО, в состав которого входит данный объект?
- 4) В пределах какой природной зоны расположен объект?
- 5) В пределах какой тектонической структуры расположен данный объект?
- 6) Какие на территории этой особо охраняемой природной территории почвы?

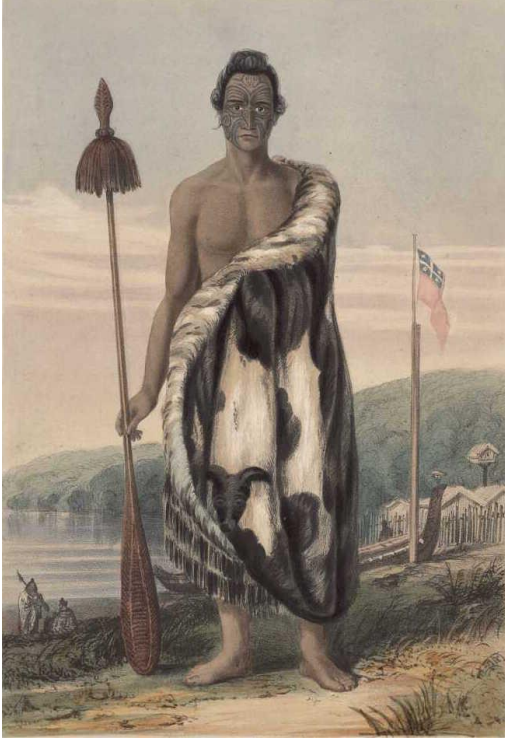

Наурзумский заповедник.

- 1) Костанайская область
- 2) заповедник
- 3) «Сарыарка — Степи и озёра Северного Казахстана» (Сарыарка)
- 4) степи
- 5) Тургайская ложбина (Тургайский прогиб)
- 6) Каштановые почвы

Критерии оценки: за правильное название особо охраняемую территорию 1 балл. За каждый правильный ответ на вопросы 1-5 – по 1 баллу. За правильный ответ на 6 вопрос 2 балла. **Итого 8 баллов!**

Задание 5. Вам представлены описания 6 народов мира из 6 регионов мира. Вам необходимо определить ближайшую или точную языковую семью для языка, на котором разговаривают данные народы. Обратите внимание, что от вас требуется название семьи, а не самого языка. В таблице дана картинка, ассоциирующая с языковой семьей или народом.

Описание	Картинка	Название народа	Языковая семья
<p>1. Происхождение народа до сих пор неясно, но они считаются первыми поселенцами крупного архипелага Восточной Азии, сейчас проживая лишь на северном острове. По антропологическим показателям они сильно отличаются от всех популяций Дальнего Востока и Тихого океана, сближены с людьми эпохи Дземон, являющиеся их предками. Сегодня их язык на грани вымирания и остается изолированным.</p>		Айны	Айнская семья/ изолированные языки
<p>2. Родиной народа считаются Аппалачи. Они входили в группу «пяти цивилизованных племен»: очень долго воевали с европейцами, но в результате приняли христианство, переняли культуру и преуспели в фермерстве и ремеслах. Имеют родственные связи с другим народом, у</p>		Чероки	Ирокезская семья

<p>которых очень популярны причёски в виде гребня, дополненные перьями, листьями и шерстью. В честь родственного народа была названа их языковая семья.</p>			
<p>3. Этот язык определяется как самый южный среди полинезийских языков своей семьи. Распространен на двух крупных островах, составляющих основную территорию своего государства. Носители языка являются коренным народом островов, очень воинственные и независимы, встречались с Абелем Тасманом и Джеймсом Куком, а также знамениты ритуальным танцем Хака и отношением к каннибализму.</p>		<p>Маори</p>	<p>Австронезийский язык</p>
<p>4. Язык этого народа определяется как крупнейший язык своей семьи. Язык межэтнического общения (в 4 странах имеет статус официального), распространен на территории Восточной и Центральной Африки. Самоназвание народа говорит об их склонности жить на берегу. Субстрат местной традиции связан с верховным</p>		<p>Суахили</p>	<p>Языки Банту</p>

<p>божеством Мунгу и верой в духов.</p>			
<p>5. Сегодня общее число говорящих оценивается в более 4 млн, а язык считается одним из самых длительных по литературной традиции. Имеет множество диалектов благодаря субэтносам основного народа. Сегодня с двумя из субэтносом данный народ испытывает политические и территориальные споры.</p>		<p>Грузины</p>	<p>Картвельская семья</p>
<p>6. Этот язык в большей степени распространен на острове и говорят на нем 16 млн человек. Близким родственным языком является Дивехи, который распространен среди уходящих под воду жителей архипелага. Самоназвание у народа известно как «Львиные», а остров зовется «Львиным». Большая часть народа исповедует — Буддизм, меньшая же — Христианство.</p>		<p>Сингалы</p>	<p>Дравидийские языки</p>

Критерии оценки: за каждый правильный ответ – по 1 баллу. **Итого: 12 баллов.**

ИТОГО 50 БАЛЛОВ!